

ใช้ก้อนเชื้อเห็ดเก่ามาเพาะเห็ดในตะกร้าพลาสติกที่อุตรดิตถ์

ในเขตพื้นที่บ้านสุขขามหมู่ที่ 4 ต.นาขุม อ.บ้านโคก จ.อุตรดิตถ์ เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวเหนียว, ถั่วเขียว, ถั่วเหลือง ฯลฯ เมื่อมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วทำให้มีวัสดุเหลือใช้มากมาย ส่วนใหญ่จะนำเอาไปเผาทิ้ง ทาง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านโคก จึงได้เข้าไปส่งเสริมให้นำวัสดุเหลือใช้นั้นมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ นำมาใช้เลี้ยงสัตว์, นำมาทำปุ๋ยหมักใส่ให้กับต้นไม้และ ที่เห็นเป็นรูปธรรมคือนำมาเพาะเห็ดนางฟ้าในถุงพลาสติกและได้มีการ

ต่อยอดด้วยการนำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าที่ให้ดอกหมดแล้วมาเพาะเห็ดฟางในตะกร้าพลาสติกและเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับทุกครัวเรือน

วิธีการเพาะเห็ดในตะกร้าพลาสติกของเกษตรกรบ้านสุขขามจะเริ่มต้นจากการนำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าจากขี้เลื่อยที่ออกดอกหมดแล้ว คัดเลือกเอาก้อนที่ไม่ขึ้นรา มาขายให้แตกออกจากกันแล้ว นำไปตากให้แห้ง นำเศษวัสดุเหลือใช้ที่หาได้ในท้องถิ่นมาเป็นอาหารเสริม (เช่น ฟางข้าว เปลือกถั่วชนิดต่าง ๆ ผักตบชวา หยวกกล้วยหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตากแห้ง) แขน้ำไว้ 1 คั้น หลังจากนั้นนำขี้เลื่อยที่ตากแห้งมาพรมน้ำให้ชุ่ม ใส่ลงในตะกร้าหนาประมาณ 2 นิ้ว เป็นชั้นที่ 1 นำเศษวัสดุเหลือใช้ชนิด ใดก็ได้ (ส่วนใหญ่จะใช้เปลือกถั่วต่าง ๆ เพราะหาได้ง่ายและมีปริมาณมากที่สุด) ใส่ลงในตะกร้าพลาสติกให้ความหนาประมาณ 2 เซนติเมตร เป็นชั้นที่ 2 นำเชื้อเห็ดฟางมาขายให้แตกออกจากกัน 1 ถ้วยผสมกับรำละเอียด 2 ช้อนโต๊ะ โรยทับบนอาหารเสริมโรยรอบ ๆ ด้านข้างตะกร้าเป็นชั้นที่ 3 จากนั้นให้ทุกชั้นตอนเหมือนเดิมอีก 1-2 ชั้น นำตะกร้าเห็ดวางสลับชั้นกัน 2-3 ชั้น ทำโรงเห็ดคลุมด้วยพลาสติกให้มิด ด้านล่างควรมีอิฐทับพลาสติกไว้เพื่อกันพลาสติกปลิว

ภายในโรงเรือนติดเทอร์โมมิเตอร์ โดยเฉพาะในช่วง 1-4 วันแรกจะต้องควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้อยู่เฉลี่ย 37-40 องศาเซลเซียส ถ้าพบว่าภายในโรงเรือนอุณหภูมิสูงกว่านี้ให้เปิดช่องระบายอากาศด้านบนของโรงเรือนออกใช้วัสดุพรางแสงคลุมช่วยหรืออาจจะรดน้ำรอบ ๆ โรงเรือน เมื่อครบ 4 วัน ให้เปิดผ้าพลาสติกออกอย่างน้อย 2-3 ชั่วโมง เพื่อถ่ายเทอากาศและให้เส้นใยเห็ดฟางสร้างจุดกำเนิดดอก ถ้าพบว่าวัสดุแห้งเกินไปให้รดน้ำหรือที่เรียกว่าตัดใยเห็ด ในช่วงระยะเวลาวันที่ 5-8 จะต้องควบคุมอุณหภูมิภายในโรงเรือนให้อยู่เฉลี่ย 28-32 องศาเซลเซียส (ช่วงนี้จะมีการรวมตัวของเส้นใยเป็นดอกเล็ก ๆ จำนวนมาก) พอเข้าวันที่ 9 ถึงวันที่ 12 จะเก็บดอกเห็ดฟางออกบริโภคหรือจำหน่ายได้

ผลจากการส่งเสริมและเผยแพร่ในการนำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าจากขี้เลื่อยที่ออกดอกหมดแล้ว นำมาใช้เพาะเห็ดฟางในตะกร้าพลาสติกของศูนย์การศึกษาฯแห่งนี้ได้สร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรบ้านสุขขามและยังได้เห็ดฟางไว้บริโภคในครัวเรือนอีกด้วย.

ทวีศักดิ์ ชัยเรือง